

सुपकञ्च कुर्यादै लघुभोजनम् । नेन्द्रियाणां यथावृद्धि-
स्तथा भुञ्जीत साधकः । कुलार्थवेऽपि “यस्यान्नपान-
पुष्टाङ्गः कुरुते धर्मसञ्चयम् । अन्नदातुः फलसाङ्गं
कर्तुं साङ्गं न संशयः । तस्मात्सर्वप्रयत्नेन पराङ्गं वर्ज-
येत् सुधीः । पुरश्चरणकाले तु सर्वकर्मसु शान्मवि ! ।
जिह्वा दग्धा पराङ्गेन करो दग्धौ प्रतिपन्नात् । मनो-
दग्धं परस्त्रीभिः कथं सिद्धिर्विरानने !” पराङ्गं भिक्षे-
तरविषयम् । भिक्षायां तस्य सत्त्वोत्पादात् तथा च
“वैदिकाचारयुक्तानां शुचीनां श्रीमतां सताम् । सत्कु-
लस्थानजातानां भिक्षा स्यादपजन्मनाम्” योगिनीहृदये
“विहाय वङ्गं न हि वस्तु किञ्चित् प्राज्ञं परेभ्यः सति
सम्भवे च । असम्भवे तीर्थवर्हिर्विशुद्धात् सर्वैरतिरिक्ते
प्रतिष्ठन्ना जघ्यात् । तत्तासमर्थोऽनुदिनं विशुद्धादुयाचेत-
यावद्दिनमात्रमभ्यस्यम् । नृक्काति रागादधिकं न सिद्धिः
प्रजायते कल्पशतैरलुभ्यम् । सङ्गद्वन्द्वरिते शब्दे प्रथमं स
सुदोरयेत् । प्रोक्ते पारश्वे शब्दे प्राणायामं सङ्ग-
रेत् । वङ्गप्रलापी आचम्य न्यस्याङ्गानि ततो जपेत् ।
क्षुतेऽप्येवं तथाऽस्य श्रमस्थानानां स्थगनेन च । एवमादींश्च
नियमान् पुरश्चरणकचरेत् । विश्वस्तोत्रगणशङ्कादियुक्तः
कर्म करोति यः । जपार्चनादिकं सर्वमपवित्रं भवेत्
प्रिये ! । मलिनाम्बरकेयादिसुखदौर्गन्ध्यसंयुतः । यो जपेत्
दहत्यासु देवता युग्लिसंस्थिता । आलस्यं जृम्भणं निद्रां
क्षुतं निधीवनं भयम् । नीचाङ्गस्पर्शनं कोपं जपकाले
विवर्जयेत् । एवमुक्तविधानेन विलम्बं त्वरितं विना ।
लक्षसङ्ख्यं जपं कुर्यात् पुरश्चरणसिद्धये । देवतागुरु-
मन्त्राणामेक्यं सम्भावयन् धिया । जपेदेकमनाः प्रातः-
कालान्ध्यान्दिनावधि । यत्सङ्ख्या समाख्यं तत्कर्तव्यं
सहर्निशम् । यदि न्यूनाधिकं कुर्यात् व्रतभ्रष्टो भवेन्नरः” ।
सुखमावायाम् “यत्सङ्ख्या समाख्यं तज्जपन्त्यं दिने
दिने । न्यूनाधिकं न कर्तव्यमासमाप्तं सदा जपेत् ।
प्रजपेदुक्तसंख्यायास्तदुत्तुणजपं कलौ” । अन्यथापि “कृते
जपस्तु कल्पोक्तः त्वेतायां द्विगुणो जपः । द्वापरे त्रिगुणः
प्रोक्तस्तदुत्तुणजपः कलौ” । कुलार्थवेऽपि “न्यूनातिरि-
क्तकर्माणि न फलन्ति कदाचन । यथाविधि कृतान्येव
तत्कर्मणि फलन्ति हि । भूश्यान्नृक्षचारित्र्यं मौन-
माचार्यं सेविता । नित्यं त्रिषवणं स्नानं क्षुद्रकर्मविव-
र्जनम् । नित्यपूजा नित्यदानं देवतास्तुतिकीर्तनम् ।
नैमित्तिकार्चनञ्चैव विश्वासे गुरुदेवयोः । जपनिष्ठा द्वा-

दशैते धर्माः सुसन्मसिद्धिदाः । स्त्रीशूद्रपतितब्राह्मण-
स्तिकोच्छिष्टभाषणम् । असत्यभाषणं जिह्मभाषणं परि-
वर्जयेत् । सत्येनापि न भाषेत जपहोमार्चनादिषु ।
अन्यथानुष्ठितं सर्वं भवत्येव निरर्थकम्” । तन्त्रे “कृत-
कालं विना मन्त्री स्तुतियं नापि संस्पृशेत् । मैथुनं
तत्कथाभाषं तद्गोष्ठीः परिवर्जयेत् । पुरश्चरणकाले तु
यदि स्थान्मृतस्तुतकम् । तथापि कृतसंकल्पो व्रतं नैव
परित्यजेत्” योगिनीहृदये “शयीत कुशशय्यायां शुचि-
वस्त्रधरः सदा । प्रत्यहं क्षालयेत् शय्यामेकाकी निभेयः
स्वपेत् । असत्यभाषणं वाचं कुटिलं परिवर्जयेत् । वर्ज-
येदुभोतवाद्यादिश्रवणं नृत्यदर्शनम् । अभ्यङ्गं गन्धले-
पञ्च पुष्पधारणमेव च । त्वज्जदुष्णोदकस्नानमन्यदेव
प्रपूजनम्” । तत्रैव “नैकवासा जपेन्मन्त्रं वङ्गवासा-
कुलोपि वा” । वैशम्पायनसंहितायाम् “विषयांसं न
कुर्याच्च कदाचिदपि सोहतः । उपर्यधो बहिर्वस्त्रे प-
रश्चरणकचरः । विनियोगविधाने तु भवेदनियमः क-
चित् । पतितानामन्यजानां दर्शने भाषणे स्तुते । क्षुतेऽधो
वायुगमने जृम्भणे जपस्तुच्छजेत् । तथा तस्य च तत्-
प्राप्तौ प्राणायामं वङ्गकम् । कृत्वा सम्यग् जपेच्छेवं
यद्वा स्त्र्योदिदर्शनम्” । आदिशब्दाद्विज्ञाज्ञाणौ ।
तन्त्रान्तरे “मनःसंहरणं शौचं मौनं मन्त्रार्थचिन्त-
नम् । अभ्यस्यत्वमनिर्वेदो जपसम्पत्तिहेतवः । उष्णीषो
कञ्चुकी नग्गो सुक्तकेशो मलाढतः । अपवित्रकरोऽशुद्धः
प्रलयपन्न जपेत् कचित् । अनासीनः शयानो वा गच्छन्
भुञ्जान एव वा । अप्रादृतो करो कृत्वा शिरसि प्रादृ-
तोऽपि वा । चिन्ताव्याकुलचित्तो वा क्षुब्धो भ्रान्तः क्षु-
धान्वितः । रथ्यायामशिवे स्थाने न जपेत्तिमिरान्तरे ।
उपानद्गुदपादो वा यानशय्याजतस्तथा । प्रसार्य न
जपेत् पादावुत्कटासन एव वा । न यज्ञकाष्ठे पाषाणे न
भूमौ नासने स्थितः । माञ्जारं कुक्कुटं क्रौञ्चं श्वानं शूद्रं
कपिं खरम् । दृष्ट्वाचम्य जपेच्छेवं स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते” ।
“एवं जपं पुरा कृत्वा तेजोऋषं समर्पयेत् । देवस्य
दर्शने हस्ते कुशपुष्पावधारिभिः । सफलं तद्विभाव्यैक
प्राणाभ्यामं समाचरेत् । जपस्यादौ जपान्ते च त्रितयं
त्रितयञ्चरेत्” । शक्तिविषये देव्या वामहस्ते तथा च
“एवं जपं पुरा कृत्वा गन्धोदतकुशोदकैः । जपं सम-
र्पयेद्देव्या वामहस्ते विचक्षणः” । “जपान्ते प्रत्यहं मन्त्री
होमयेत्तद्दृशांशतः । तर्पणञ्चाभिषेकञ्च तत्तद्दृशांशतो मुने” ।